

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2015

769/2015

Valtioneuvoston asetus ammattitautiluettelosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 27 §:n nojalla:

1 §

Ammattitautiluettelo

Tämän asetuksen liitteessä yksilöidään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 27 §:ssä tarkoitetut fysikaaliset, kemialliset ja biologiset tekijät sekä luetellaan sairaudet, joilla katsotaan olevan todennäköinen syy-yhteys mainittuihin tekijöihin.

2 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2015

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä

Hallitussihteeri Tiina Muinonen

AMMATTITAUTILUETTELO

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuja sairauksia sekä fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä ovat:

Fysikaaliset tekijät

1. Puristus

Tyypilliset sairauden muodot

Jatkuvan ja tavan takaa toistuvan tai poikkeuksellisen puristuksen aiheuttama polvilumpon limapussin tulehdus.

2. Tärinä

Tyypilliset sairauden muodot

Valkosormisuusoireyhtymä; yläraajan monihermovaurio.

3. Melu

Tyypilliset sairauden muodot

Sisäkorvatyypinen kuulonalenema.

4. Ylipaine

Tyypilliset sairauden muodot

Paineen vaihtelun suoranaiset vaikutukset kuten nenän sivuonteloiden verenvuodot ja tärykalvon repeämät; paineen epäsuorat vaikutukset kuten tyypihumala ja sukeltajantauti; pitkäaikaisvaikutuksena suurten nivelten aseptiset luunekroosit.

5. Ionisoiva säteily

Tyypilliset sairauden muodot

Luuydinvaurio; linssisamentumat; ihomuutokset (ihottuma, haavaumat, arvet, ihosyöpä).

6. Infrapunasäteily

Tyypilliset sairauden muodot

Linssisamentumat, esimerkiksi lasinpuhaltajan kaihi; ihomuutokset (sidekudosmuutokset, teleangiektasiat).

7. Ultraviolettisäteily

Tyypilliset sairauden muodot

Silmän side- ja sarveiskalvon tulehdus; ihomuutokset (valoihottuma, valokosketusihottuma).

8. Toistuva poikkeava lämpökuormitus

Tyypilliset sairauden muodot

Hermoston lämmönsäätelyjärjestelmän pysyvä häiriintyminen.

Kemialliset tekijät

1. Arseeni ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillinen arseenimyrkytys (ruoansulatus-, hengityselimistö- ja hermosto-oireet); pitkäaikaisvaikutuksina hengitysteiden limakalvo-oireet, silmien sidekalvojen ärsytysoireet, ihomuutokset kuten krooninen ihottuma, ihon pigmentaatio, hyperkeratoosi, ihosyöpä; keuhkosityöpä; ääreishermostovauriot.

2. Beryllium ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Limakalvojen ärsytysoireet; suurina pitoisuuksina kemiallinen keuhkokuume; krooninen beryllioosi (= berylliumkeuhko); ihomuutokset (kosketusihottuma, vierasesinereaktio eli granulooma); keuhkosityöpä.

3. Elohopea ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliseen myrkytykseen kuuluvat limakalvojen ja ruoansulatuselinten ärsytysoireet, joskus kemiallinen keuhkokuume. Subkroonisen tai kroonisen myrkytyksen taudinkuva vaihtelee yksilöllisistä tekijöistä ja altistuksen muodosta riippuen: suuoireita (ientulehdus), keskus- ja ääreishermoston vauriot (mm. vapina ja psyykkiset muutokset), munuaisvauriot (valkuaisen erittyminen virtsaan) sekä oireisiin liittyen kohonneet veren ja virtsan elohopeapitoisuudet; ihomuutokset (kosketusihottuma, eksanteema tai muu laaja-alainen ihottuma).

4. Fosfori ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Luukudoksen ja maksan vauriot; hengityselinten ärsytysoireet; fosfiinin aiheuttama ärsytysastma; keskushermosto-oireet; ihon syöpymävammat; orgaanisten fosforiyhdisteiden aiheuttamissa myrkytystiloissa taudinkuvaan liittyvä kudosten kolinesteraasiaktiiviteetin alentuminen.

5. Kadmium ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillinen myrkytys voimakkaaine hengityselinoireineen (kemiallinen keuhkokuume); krooninen myrkytys (munuaisvauriot, keuhkojen laajentuma); ihomuutokset (kosketusihottuma); keuhkosityöpä.

6. Koboltti ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka johtuvat herkistymisestä koboltille; kovametallipölykeuhko.

7. Kromi ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Paikallinen kromin aiheuttama ihon tai limakalvojen ärsytys ja syövytys (kromihaavat); ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka johtuvat herkistymisestä kromiyhdisteille; keuhkosityöpä; nenän sivuonteloiden syöpä.

8. Lyijy ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Epäorgaanisten lyijy-yhdisteiden aiheuttaman subkroonisen tai kroonisen myrkytyksen ensimmäisiä merkkejä on häiriintynyt veren hemoglobiinin synteesi, myöhäisempiä anemioita, retikulosytoosi, ääreishermostovauriot, maha- ja suolisto-oireet, munuais- ja maksavauriot sekä keskushermosto-oireet. Orgaanisen lyijyn aiheuttamalle myrkytykselle ovat ominaisia keskushermosto-oireet. Epäorgaanisten yhdisteiden aiheuttamassa myrkytyksessä oireisiin liittyvät kohonnut veren lyijypitoisuus ja kohonneet punasolujen protoporfyriniarvot sekä orgaanisen lyijyn aiheuttamassa myrkytyksessä veren ja virtsan kohonnut lyijypitoisuus.

9. Mangaani ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillisenä kemiallinen keuhkokuume; krooninen mangaanimyrkytys (= manganismi), jota hallitsevat hermostolliset oireet.

10. Nikkeli ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka aiheutuvat herkistymisestä nikkelille; nikkelikarbonyylin aiheuttama kemiallinen keuhkokuume; nenän sivuonteloiden ja keuhkojen syöpä.

11. Sinkki ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Sinkkikuume; sinkkikloridin aiheuttamat ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä).

12. Vanadiini ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Hengityselinten ärsytysoireet (kemiallinen keuhkokuume, keuhkoputkien supistustilat).

13. Halogeenit ja niiden epäorgaaniset yhdisteet (kloori, bromi, fluori ja jodi)

Tyypilliset sairauden muodot

Limakalvojen ja sidekalvojen ärsytysoireet ja syöpymät; kemiallinen keuhkokuume; kloorikaasun, klooridioksidin, fluorivetyhapon ja suolahapon aiheuttama ärsytysastma; fluoriyhdisteiden aiheuttamat luumuutokset (fluoroosi); fluoripolymeerien hajoamistuotteiden aiheuttama kuume (polymeerikuume); ihomuutokset (kosketusihottuma, fluoridien aiheuttama syöpymä).

14. Syaaniyhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillinen syanidimyrkytys; krooninen myrkytys (hengitystieoireet, hermosto-oireet); isosyanaattien aiheuttamat hengityselinsairaudet (nuha, astma ja ärsytysastma) ja kosketusihottuma.

15. Rikkihiili

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset myrkytystilat pääasiassa keskushermosto-oireineen; rikkihiilen aiheuttama krooninen myrkytys keskus- ja ääreishermosto-oireineen, joihin voi liittyä myös sepelvaltimotauti.

16. Rikkivety

Tyypillisimmät sairauden muodot

Äkilliset myrkytystilat pääasiassa hengityselin- ja keskushermosto-oireineen sekä keuhkopöhö.

Ärsytysastma.

17. Rikkidioksidi ja rikkihappo

Tyypilliset sairauden muodot

Limakalvojen ja hengityselinten ärsytys- ja tulehdusoireet; ärsytysastma; hampaiden ja silmien syöpymä; ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymät).

18. Typpioksidit, typpihappo ja ammoniakki

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset hengityselinten ärsytysoireet, keuhkopöhö, paikallinen limakalvojen ärtyminen tai syöpyminen; ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä). Typpihapon ja ammoniakin aiheuttama ärsytysastma.

19. Hiilimonoksidi

Tyypilliset sairauden muodot

Hiilimonoksidin aiheuttama äkillinen myrkytys pääasiassa keskushermosto-oireineen. Taudinkuvaan liittyy veren hiilimonoksidihemoglobiinipitoisuuden kohoaminen.

20. Fosgeeni

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset hengityselinten ja sidekalvojen ärsytysoireet; keuhkopöhö.

21. Epäorgaaniset emäkset ja niiden anhydritit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä); äkilliset tai krooniset sidekalvojen, limakalvojen, hengityselinten tai ruoansulatuselinten syöpymis- ja ärsytysoireet. Natriumhydrioksidin aiheuttama ärsytysastma.

22. Alifaattiset, aromaattiset ja alisykliset hiilivedyt

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset ja krooniset pääosin keskus- ja ääreishermostoon kohdistuvat myrkytykset; ihomuutokset (kosketusihottuma; hiilivetyjen, kuten tervan, pien, bitumin, mineraaliöljyn tai antraseenin aiheuttamat ihosyövät); bentseenin aiheuttamat leukemiat.

23. Hiilivetyjen halogeenijohdannaiset

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset ja krooniset pääosin hermostoon kohdistuvat myrkytykset; ihomuutokset (kosketusihottuma); freonien aiheuttamat sydämen rytmihäiriöt ja hengityselinärsytysoi-

reet; freoneja korvaavien hiilivetyjen halogeenijohdannaisien, HCFC-aineiden eli hydrokloorifluorihiiilivetyjen aiheuttamat maksavauriot ja vinyylikloridin aiheuttama maksan hemangiosarkoma.

24. Hiilivetyjen nitro- ja aminojohdannaiset, amiinit

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset myrkytykset, joihin liittyy methemoglobiinin muodostusta; trinitrotolueenin aiheuttama hemolyyttinen anemia, maksavauriot ja silmävauriot; ihomuutokset (kosketusihottuma); amiinien aiheuttama astma, aromaattisten amiinien aiheuttama virtsarakon syöpä.

25. Tyypihapon esterit kuten nitroglyseroli ja nitroglykoli

Tyypilliset sairauden muodot

Keskushermoston ja verenkiertoelinten oireet (esimerkiksi verenpaineen lasku, verisuonten laajeneminen) joko äkillisen tai kroonisen myrkytyksen aiheuttamana; ihomuutokset (kosketusihottuma).

26. Aldehydit, ketonit, alkoholit, eetterit ja esterit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); formaldehydin aiheuttama nuha, astma ja ärsytys-astma; alkoholin, ketonien, eetterien ja estereiden aiheuttamat äkilliset tai krooniset pääasiassa hermostoon kohdistuvat myrkytykset, etyleenioksidin aiheuttamat leukemiat.

27. Orgaaniset hapot ja happoanhydridit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihon ja limakalvojen ärsytys ja syövytys; happoanhydridien (esimerkiksi ftalihappo-, maleiinihappo- ja trimellitiinihappoanhydridi) aiheuttama astma ja nuha ja kosketusurtikaria. Jäätikan aiheuttama ärsytysastma.

28. Fenoli ja sen homologit sekä niiden halogeeni- ja nitrojohdannaiset

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset myrkytykset, joihin kuuluvat hengityselinten, maksan, munuaisten ja keskushermoston oireet; krooninen myrkytys, johon kuuluu keskushermoston ja ruoansulatuselimistön oireita; ihomuutokset (kosketusihottuma, ihon värimuutokset); hemolyyttinen anemia; methemoglobinemia; polykloorattujen bifenyyliden aiheuttamat maksasyöpä ja klooriakne.

29. Antibiootit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma) ja herkistymisestä johtuvat hengityselinoireet.

30. Syöpälääkkeet

Alkyloivat aineet (syklofosfamidi, klorambusiili, melfalaani, semustiini, karmustiini, lomustiini) ja antimetaboliitit (atsatiopriini).

Tyypillisimmät sairauden muodot

Leukemiat, lymfohematopoeettiset syövät ja virtsarakon syöpä.

31. Muovit ja tekohartsit sekä niiden valmistuksessa käytetyt aineet ja syntyvät väliaineet

Tyypilliset sairauden muodot

Hengitysteiden sairaudet (astma, nuha); ihomuutokset (kosketusihottuma).

32. Orgaaniset pölyt ja altisteet

Esimerkiksi jauhot, vilja, koristekasvit, puupölyt ja -materiaalit, eläinten epiteeli, eritteet ja muut eläinperäiset altisteet, luonnonkuitupölyt ja entsyymit, luonnonhartsit, luonnonkumi ja muut kasvipäriset altisteet.

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma, kosketusurtikaria, proteiinikosketusihottuma); orgaanisen pölyn aiheuttama allerginen nuha, konjunktiviitti tai keuhkoastma, raakapuuvillapölyn aiheuttama ns. maanantaikuume (byssinoosi). Orgaanisen pölyn tupakoimattomil-

le aiheuttama keuhkoahtaumatauti. Kovapuupölyaltistuksen aiheuttama nenän sivuontelo-syöpä.

33. Epäorgaaniset pölyt

Tyypilliset sairauden muodot

Kvartsi- ja asbestipölyjen aiheuttamat keuhkosairaudet (pneumokonioosit); pölyjen ja ärsyttävien kaasujen ja huuруjen tupakoimattomille aiheuttama keuhkoahtaumatauti; asbestin aiheuttama keuhkosityöpä ja mesoteliooma; kiteisen piidioksidin (kvartsi ja kristobaliitti) aiheuttama keuhkosityöpä; pölykeuhkosairauksien jälkiseuraukset hengitys- ja verenkiertoelimissä. Asbestin aiheuttama retroperitoneaalinen fibroosi.

34. Tiuraamit, karbamaatit, parafenyleenidiamiinien johdannaiset

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma).

35. Reaktio- ja dispersioväriaineet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma), reaktioväriaineiden aiheuttama astma ja nuha.

36. Aflatoksiinit

Tyypillisimmät sairauden oireet

Maksasyöpä.

37. Vetyperoksidi ja otsoni

Tyypillisimmät sairauden oireet

Ärsytysastma.

38. Antimoni ja sen johdannaiset

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

39. Tina-, barium- ja grafiittipölyt

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

40. Alumiini tai alumiiniyhdisteiden pöly tai höyry

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

Biologiset tekijät

1. Bakteerit ja homeiden vapauttavat itiöt ja muut biologisesti aktiiviset aineet

Tyypilliset sairauden muodot

Homepölykeuhkosairaus, homeiden aiheuttama astma ja nuha, ilmankostuttajakuume ja orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä (ODTS).

2. Tuberkuloosibasilli

Tyypilliset sairauden muodot

Tuberkuloosin eri muodot.

3. Virukset, bakteerit, sienet, alkueläimet ja halkiomadot ja syyhypunkit

Tyypilliset sairauden muodot

Virush hepatiitit, myyräkuume, jänisrutto, lypsäjän kyhmyt, sikaruusu, luomatauti, pernarutto, listerioosi, ihon sienitaudit, toksoplasmoosi, malaria, bilhartsia ja syyhy.